

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 3 juni 2022
(OR. en)

9789/22

AGRI 225
AGRIORG 56
AGRIFIN 50

NOTA

---

van: het secretariaat-generaal van de Raad
aan: de delegaties

Betreft: Situatie op de landbouwmarkten, met name na de invasie in Oekraïne

---

In aansluiting op document 9221/22 gaat hierbij voor de delegaties een voorbereidend document voor de bespreking in de zitting van de Raad (Landbouw en Visserij) op 13 juni, met daarin een update van de situatie op de landbouwmarkten van de EU en andere daarmee verband houdende informatie.

Update van de situatie op de landbouwmarkten

1. De landbouwsector van de EU staat nog steeds onder aanzienlijke druk als gevolg van de stijging van de kosten van energie en andere grondstoffen die reeds vóór de Russische invasie van Oekraïne was ingezet en die nog wordt versterkt door de oorlog en de gevolgen daarvan voor de landbouwproductie, de prijzen en de handel. De meest recente cijfers bevestigen echter dat de voedselvoorziening van de EU dankzij de eengemaakte markt en het GLB, waardoor de EU voor de meeste landbouwproducten zelfvoorzienend is geworden, geen gevaar loopt. Ondertussen hebben de prijzen voor sommige producten een record-niveau bereikt, waardoor er vragen rijzen over de betaalbaarheid van levensmiddelen voor huishoudens met een laag inkomen, terwijl een verdere uitholling van de landbouwmarges door de onevenredige stijging van de kosten van productiemiddelen, met name energie en meststoffen, evenmin kon worden voorkomen. De ernst van de situatie werd door de Europese Raad erkend in de conclusies van zijn laatste bijeenkomst van 30 en 31 mei¹, waarin de EU-instellingen richtsnoeren kregen aangereikt voor verdere maatregelen.
2. Naar aanleiding van de informatie die op 18 mei aan de Raad is verstrekt in document 9221/22 en de door de lidstaten in te dienen informatie die is samengebracht in document 9870/22 over de situatie op de interne landbouwmarkten van de EU, is het belangrijk de volgende recente informatie te vermelden.
  - De situatie op de graanmarkt van de EU was tot voor kort gunstig. De prijzen waren zeer hoog voor landbouwers en de oogstvooruitzichten waren vrij goed. De langdurige droogte in bepaalde regio's in combinatie met een aantal hittegolven in mei geven aanleiding tot enige bezorgdheid. Bijgevolg is de laatste graanprognose van de Commissie met meer dan 2 miljoen ton naar beneden bijgesteld (van 295,8 naar 293,1 miljoen ton). Deze verlaging heeft voornamelijk betrekking op gerst en maïs (de voorspellingen voor de productie van maïs lagen tot nog toe op recordhoogte) en heeft geen gevolgen voor zachte tarwe.

---

¹ (EUCO 21/22).

- De vooruitzichten voor de EU-uitvoer blijven zeer positief. De EU-uitvoer van zachte tarwe zal in het volgende seizoen naar verwachting 38 miljoen ton bedragen, het hoogste niveau ooit. Dit betekent dat het GLB inderdaad zou kunnen bijdragen aan de voedselzekerheid in de wereld. De totale graanuitvoer (tarwe, gerst, maïs) zou ongeveer 54 miljoen ton kunnen bedragen (iets lager dan het record van 2019/20 van 55 miljoen ton).
  - Positief is dat de productie van oliehoudende zaden in de EU naar verwachting aanzienlijk zal toenemen dankzij het toegenomen areaal (+ 6 %, met name nu zonnebloemen profiteren van de EAG-afwijking), waardoor de productie naar verwachting met hetzelfde percentage zal toenemen. Deze positieve ontwikkeling zal de EU-markt in staat stellen het hoofd te bieden aan de geringere beschikbaarheid van oliehoudende zaden uit Oekraïne.
  - Daarentegen is er in de afgelopen twee weken geen significante verandering in dierlijke producten waar te nemen. De prijzen blijven hoog, maar wegen niet op tegen de hoge voeder- en energiekosten, ook niet voor varkensvlees.
  - Ook de groente- en fruitsector blijft kampen met stijgende productiekosten en tekorten in de beschikbaarheid van bepaalde productiemiddelen en materialen, alsook met verminderde exportmogelijkheden als gevolg van de aanhoudende oorlog.
3. Wat de situatie in Oekraïne betreft, worden maïs, zonnebloemen en sojabonen nog steeds ingezaaid, maar de oogst zal naar schatting 40 tot 50 % lager uitvallen dan vorig jaar en niet 20 tot 30 % zoals twee weken geleden nog werd aangenomen. Onder de gegeven omstandigheden zou dit nog steeds een goed resultaat zijn.
4. Wat de internationale aspecten van de graanproductie en -handel betreft, verwacht de Internationale Graanraad (IGC) dat de **wereldtarweproductie** in 2022/23 769,0 miljoen ton zal bedragen (-1,6 % in vergelijking met het jaar ervoor). In vergelijking met vorige maand werden de vooruitzichten voor met name India en de VS naar beneden bijgesteld, hetgeen deels teniet werd gedaan door productiestijgingen in Australië en Rusland. In verband met de bevolkingsgroei in met name Afrika en Azië zal de wereldconsumptie naar verwachting licht stijgen tot 780,2 miljoen ton (+ 0,3 % in vergelijking met het jaar ervoor), en mogelijk een nieuwe piek bereiken, met onder meer een voedselverbruik van 546,2 miljoen ton (+ 0,5 %). De eindvoorraden worden geraamd op het laagste punt in vier jaar, namelijk 270,9 miljoen ton (- 4,0 %), waarvan 50 % aan China wordt toegerekend. De wereldhandel zal iets omhoog kruipen naar 194,0 miljoen ton (+ 0,2 %), waarbij de EU (38 miljoen ton) de grootste exporteur blijft, gevolgd door Rusland met 37 miljoen ton.

5. De projectie van de **maïsproductie** 2022/23 is in dit stadium zeer voorlopig vanwege de onzekerheden in Oekraïne en het feit dat de oogst in Zuid-Amerika voor het seizoen 2021/22 nog niet is afgerond. De IGC gaat ervan uit dat de totale productie in 2022/23 zal dalen tot 1 183,8 miljoen ton (- 2,5 % in vergelijking met het jaar ervoor) na de recordproductie van het voorgaande seizoen. De inzaai heeft in de VS als gevolg van ongewoon koud en nat weer aanzienlijke vertraging opgelopen waardoor het moeilijk is om de opbrengsten te voorspellen. Nadat de productiviteit naar beneden is bijgesteld, wordt de productie geraamd op 367,3 miljoen ton (- 4,3 %). Door de verminderde beschikbaarheid en hoge prijzen zal het maïsverbruik ten opzichte van de piek van het vorige seizoen naar verwachting met 0,6 % dalen tot 1 200 miljoen ton, waarvan 710,2 miljoen ton (- 0,6 %) voor voederdoeleinden. De eindvoorraden zullen naar verwachting met 5,6 % dalen tot 269 miljoen ton, waarvan 65 % aan China wordt toegerekend. Als gevolg van de afgenomen voorraden op wereldschaal en de onzekere beschikbaarheid uit Oekraïne zal de wereldhandel naar verwachting met 4,6 % krimpen tot 166,3 miljoen ton in 2022/23.
6. Wat de vooruitzichten voor de graanproductie in de belangrijkste graanproducerende landen betreft, verwachtte **India** aanvankelijk dat het in 2022 een recordoogst zou hebben, maar een vroege periode van extreme hitte was nadelig voor de potentiële opbrengst, waarna de prognose met 6 miljoen verlaagd werd naar 105 miljoen ton (- 4,2 % in vergelijking met het jaar ervoor). Om de binnenlandse voedselvoorziening te waarborgen en de inflatie van de voedselprijzen te beheersen, heeft de regering besloten de uitvoer van tarwe te verbieden.
7. In de **VS** blijft de toestand van de wintertarwegewassen veelal slecht, met name voor HRW-tarwe. Bovendien is de inzaai van zomertarwe vertraagd als gevolg van te nat en koel weer. De aanplant van maïs is tot nu toe ook trager verlopen dan gebruikelijk, hoewel het tempo recent is gestegen.
8. In **Brazilië** wijzen de officiële prognoses op een recordproductie in 2021/22 van 114,6 miljoen ton, ondanks enige bezorgdheid over droogte. De oogst van het eerste maïsgewas is voor 85 % voltooid, terwijl het oogsten van het tweede maïsgewas (safrinha) net is begonnen. Nu de oogst vordert, zullen de voor uitvoer beschikbare hoeveelheden naar verwachting vanaf juli sterk toenemen.
9. Er was opnieuw sprake van sterkere **prijsschommelingen** voor graan, met name voor tarwe. Na het door India opgelegde uitvoerverbod voor tarwe stegen de prijzen naar nieuwe hoogten, waarbij de slechte toestand van de gewassen in de VS en de vertragingen bij het oogsten extra zorgen met zich meebrachten. De prijzen begonnen vervolgens weer te dalen als gevolg van geruchten/hoop op de openstelling van een zeecorridor voor de uitvoer van graan uit Oekraïne, de vooruitzichten van een recordtarweoogst in Rusland en de vrees voor een vertraging van de economie, waardoor de vraag zou afnemen. Winstnemingen op termijnmarkten na recente pieken hebben de neerwaartse druk nog versterkt.

10. Om een vollediger beeld te krijgen van de situatie, is het belangrijk te kijken naar de reeds door de Commissie voorgestelde en goedgekeurde maatregelen om de landbouwsector te ondersteunen en de EU te helpen haar rol als mondiale voedselleverancier met een grote betrokkenheid bij de milieutransitie te vervullen. Deze maatregelen werden grotendeels aangekondigd in de mededeling van de Commissie "De voedselzekerheid waarborgen en de veerkracht van voedselsystemen versterken" van 23 maart 2022 (COM(2022) 133 final) en worden hieronder samengevat:
- i) Een steunpakket van 500 miljoen EUR, onder meer door de crisisreserve te benutten, ter ondersteuning van de producenten die het zwaarst zijn getroffen door de ernstige gevolgen van de oorlog in Oekraïne. Op basis hiervan zouden de lidstaten landbouwers aanvullende financiële steun kunnen verlenen om bij te dragen aan de mondiale voedselzekerheid of om te gaan met marktverstoringen als gevolg van hogere productiekosten of handelsbeperkingen.
  - ii) Hogere voorschotten op rechtstreekse betalingen en areaal- en diergebonden plattelandsontwikkelingsmaatregelen voor landbouwers met ingang van 16 oktober 2022.
  - iii) Op de markt gerichte vangnetmaatregelen ter ondersteuning van de varkensvleessector, in het licht van de bijzonder moeilijke situatie van die sector.
  - iv) Een uitzonderlijke en tijdelijke afwijking op grond waarvan de productie van om het even welke voedsel- en voedergewassen op braakliggend land wordt toegestaan, terwijl het volledige niveau van de vergroeningsbetaling voor landbouwers behouden blijft. Hierdoor zal de productiecapaciteit van de EU toenemen ondanks de beperkte beschikbaarheid van vruchtbare grond.
  - v) De Commissie heeft een nieuw, op zichzelf staand tijdelijk crisiskader voorgesteld dat ook geldt voor landbouwers, meststoffenproducenten en de visserijsector. Hierdoor kan staatssteun worden verleend aan landbouwers die te maken hebben met een aanzienlijke stijging van de productiekosten. De prijzen en de voorziening van meststoffen voor landbouwers zullen worden gemonitord om ervoor te zorgen dat de oogstvooruitzichten in de EU niet in gevaar komen.
  - vi) Om het risico op voedertekorten tegen te gaan en de invoer te vergroten, met name voor maïs, heeft de Commissie de lidstaten richtsnoeren verstrekt over het gebruik van artikel 18, lid 4, van Verordening (EG) nr. 396/2005 om, waar dat gerechtvaardigd is, snel tijdelijke nationale maximumresidugehalten (MRL's) vast te stellen, zonder onze veiligheidsnormen te ondermijnen.

- vii) Op 20 mei heeft de Europese Commissie een besluit vastgesteld om maandelijkse gegevens te verzamelen over de omvang van de voorraden granen, oliehoudende zaden en rijst in de EU. Dit ligt in het directe verlengde van de mededeling "De voedselzekerheid waarborgen en de veerkracht van voedselsystemen versterken", die op 23 maart werd gepresenteerd. Het doel is om de voorraden in de huidige context van hoge prijzen en onzekerheden omtrent de aanvoer beter te kunnen monitoren.
- viii) Op 20 mei 2022 heeft de Commissie in het kader van de verordening inzake plattelandsontwikkeling een nieuwe uitzonderlijke en tijdelijke maatregel voorgesteld op grond waarvan de lidstaten tot 5 % van hun Elfpo-toewijzingen voor 2021 en 2022 kunnen gebruiken om de landbouwers en/of kleine en middelgrote landbouwbedrijven (kmo's) die het zwaarst door deze crisis zijn getroffen, te compenseren.
- ix) Op 2 juni publiceerde de Europese Commissie een verordening die een interne herverdeling mogelijk maakt van de EU-steun in het kader van de EU-schoolregeling ten behoeve van ontheemde Oekraïense kinderen die op EU-scholen zijn ingeschreven. In de verordening wordt de lidstaten verzocht hun verzoeken om EU-steun voor het volgende schooljaar, dat loopt van 1 augustus 2022 tot en met 31 juli 2023, te herzien in het licht van de ongekende situatie, die vraagt om solidariteit zodat de lasten voor degenen die zich in de frontlinie van de opvang van de ontheemde Oekraïense kinderen bevinden, kunnen worden verlicht.
- x) Aangezien de Russische invasie in Oekraïne gevolgen kan hebben voor de programmering van het toekomstige GLB, werd de lidstaten bovendien verzocht na te gaan of hun oorspronkelijke voorstellen voor strategische GLB-plannen eventueel zouden moeten worden herzien. Zo zou er met name ruimte kunnen zijn om meer nadruk te leggen op elementen van de plannen die tot doel hebben de veerkracht van de sector te versterken. De lidstaten werden vooral aangespoord hun strategische GLB-plannen te herzien om landbouwers te ondersteunen bij het toepassen van praktijken om de efficiëntie van meststoffen te vergroten, zodat er minder meststoffen nodig zijn. Dit kan specifiek door middel van precisielandbouw, maar ook via biologische landbouw en agro-ecologie. Efficiënter gebruik dankzij advies en opleiding op het gebied van nutriëntenbeheer speelt eveneens een belangrijke rol. In dit verband moeten de lidstaten de mogelijkheden van hun strategische GLB-plannen ten volle benutten, het gebruik van andere productiemiddelen, zoals antibiotica en pesticiden, optimaliseren en verminderen en zich inzetten voor koolstoflandbouw.

11. Concluderend wordt de ministers op basis van bovenstaande informatie en de recente richtsnoeren van de Europese Raad verzocht zich uit te spreken over mogelijke toekomstige maatregelen om de huidige situatie op Europees en mondiaal niveau verder te verlichten, en alle aanvullende informatie te verstrekken die zij relevant achten.
-